

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง
อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
PARTICIPATIVE MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE LAM
PHRA PHLOENG SCHOOL CLUSTER, PAK THONG CHAI DISTRICT, UNDER THE
NAKHON RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

มนทสิวรรณ ศรีจันทร์¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Montaleewan Srijun¹, Chamrat MungfaoKlang²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : krumilk555@gmail.com

(Received : 12 April, 2026; Edit : 27 April, 2026; accepted : 29 April, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 (2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. การเปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ,กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง

Abstract

The purposes of this research were: (1) to study the participative management of school administrators in the Lam Phra Phloeng School Cluster, Pak Thong Chai District, under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3; and (2) to compare the participative management of school administrators in the same cluster, classified by educational level and work experience. The sample consisted of 138 school administrators and teachers. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging

from 0.67 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.94. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings revealed that:

1. The overall level of participative management of school administrators in the Lam Phra Phloeng School Cluster was at a high level.
2. The comparison of participative management classified by educational level showed no significant differences overall.
3. The comparison of participative management classified by work experience showed no significant differences overall.

Keywords: Participative Management, Lam Phra Phloeng School Cluster

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ และเป็นปัจจัยหลักที่สนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ จึงมีนโยบายผลักดันให้สถานศึกษาและผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 โดยแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติได้เน้นการพัฒนาระบบการบริหารและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติยังให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหารและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

การบริหารการศึกษา ซึ่งระบุว่าการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน จะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน มีความผูกพันต่อองค์กร และประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2553) ดังนั้น การพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจึงถือเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมและนโยบายการศึกษาของประเทศในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของบุคลากรยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างยั่งยืน เนื่องจากช่วยให้การตัดสินใจและการดำเนินงานสอดคล้องกับสภาพจริงและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ (ทำนอง ภูเกิตพิมพ์, 2551) งานวิจัยทั้งในและต่างประเทศยังชี้ให้เห็นว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ความผูกพันต่อองค์กร และประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการบริหารงานวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโลเคิร์ตที่เสนอว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วยสร้างแรงจูงใจและความรับผิดชอบร่วมในองค์กร (Likert, 1961; Swansburg, 1996) แม้ว่างานวิจัยจำนวนมากจะยืนยันถึงประโยชน์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม แต่ยังมีข้อกังขาของการศึกษาในเชิงบริบทพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในเขตเทศบาล ซึ่งมีลักษณะการบริหารและทรัพยากรแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ งานวิจัยส่วนใหญ่ยังขาดการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการมีส่วนร่วมกับลักษณะพื้นฐานของบุคลากร เช่น ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลให้การนำผลวิจัยไปใช้กำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารในระดับพื้นที่ยังไม่ชัดเจน (ทำนอง ภูเกิตพิมพ์, 2551; โนชญ์ ขาญด้วยกิจ, 2553)

ในหลายพื้นที่โรงเรียนยังเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร ข้อยกจำกัดด้านงบประมาณ และช่องว่างระหว่างนโยบายระดับชาติกับการปฏิบัติในระดับสถานศึกษา ส่งผลให้การตัดสินใจและการบริหารจัดการบางประเด็นไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจึงถูกนำมาใช้เป็นกลไกสำคัญในการลดช่องว่างดังกล่าว โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมตามแนวนโยบายการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิงในอำเภอปักธงชัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาพื้นที่ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งมีบทบาทในการกำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การนิเทศ และการบริหารทรัพยากรการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงระบบเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานที่เกิดผลจริงในบริบทท้องถิ่น เพื่อใช้ในการวางนโยบายและการนิเทศติดตามอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ดังนั้น การศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา การนิเทศติดตาม และการกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้มาจากแนวคิดของ อรรถัย กักผล (2552), ธวัชชัย พิกุลแก้ว และ อมรชัย ตันติเมธ (2554), สมนึก ปัญญาสิงห์ (2542), Bryman (1986) และ Swansburg (1996) สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1. ระดับการศึกษา
 - 1.1 ปริญญาตรี
 - 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
2. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 2.1 ต่ำกว่า 10 ปี
 - 2.2 10 ปี ขึ้นไป

ตัวแปรตาม

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ
- 2) การสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ และการสร้างความไว้วางใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและการตัดสินใจ
- 4) การเสริมสร้างแรงจูงใจ ความผูกพัน และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 215 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2569 จำนวน 138 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Samples random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

1) ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1) ปริญญาตรี

1.2) สูงกว่าปริญญาตรี

2) ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น 2 ประกอบด้วย

2.1) ต่ำกว่า 10 ปี

2.2) 10 ปี ขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิดของ Fayol (1916), Koontz O'Donnell (1972), Likert (1967), McGregor (1960), Davis (1977) ส่งผลให้ได้องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

1. การวางแผนแบบมีส่วนร่วม

2. การจัดองค์กรและการมอบอำนาจ

3. การบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม

4. การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม

5. การติดตามและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

3. สร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการพัฒนาแบบสอบถามมาจาก ณรงค์ศักดิ์ สั่งสอน (2567) ได้จำนวนแบบสอบถาม 35 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อนำมาใช้ในการแบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.94

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน 138 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 -5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 -4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 -3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 -2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผนแบบมีส่วนร่วม	4.32	0.51	มาก	2
2	ด้านการจัดองค์กรและการมอบอำนาจ	4.28	0.55	มาก	4
3	ด้านการบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม	4.35	0.48	มาก	1
4	ด้านการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม	4.30	0.50	มาก	3
5	ด้านการติดตามและประเมินผล	4.26	0.57	มาก	5
ภาพรวม		4.30	0.52	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านการวางแผนแบบมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ด้านการจัดองค์กร และการมอบอำนาจ และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ปริญญาตรี (n=94)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=44)		t	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผนแบบมีส่วนร่วม	4.30	0.52	4.36	0.49	0.63	0.530
2	ด้านการจัดองค์กรและการมอบอำนาจ	4.27	0.56	4.32	0.51	0.52	0.604
3	ด้านการบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม	4.33	0.49	4.38	0.46	0.59	0.558
4	ด้านการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม	4.29	0.50	4.34	0.47	0.55	0.584
5	ด้านการติดตามและประเมินผล	4.25	0.58	4.29	0.55	0.41	0.681
ภาพรวม		4.29	0.53	4.34	0.50	0.57	0.569

จากตารางที่ 2 แสดงว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ต่ำกว่า 10 ปี (n=94)		10 ปี ขึ้นไป (n=44)		t	Sig.
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผนแบบมีส่วนร่วม	4.28	0.54	4.34	0.49	0.69	0.492
2	ด้านการจัดองค์กรและการมอบอำนาจ	4.25	0.57	4.31	0.52	0.66	0.511
3	ด้านการบริหารบุคลากรแบบมีส่วนร่วม	4.31	0.51	4.37	0.46	0.72	0.473
4	ด้านการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม	4.27	0.52	4.33	0.48	0.67	0.506
5	ด้านการติดตามและประเมินผล	4.23	0.60	4.28	0.55	0.48	0.632
ภาพรวม		4.27	0.55	4.32	0.50	0.64	0.523

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหาร การศึกษาในปัจจุบันให้ความสำคัญกับแนวคิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยผู้บริหาร สถานศึกษาได้ปรับบทบาทจากผู้สั่งการมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการ วางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้เกิดการทำงานเป็นทีมและการยอมรับซึ่งกันและกันใน องค์กรนอกจากนี้ บริบทของกลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิงซึ่งเป็นเครือข่ายสถานศึกษาที่มีความใกล้ชิดทั้งด้านพื้นที่และ ความสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้บริหาร ครู และ บุคลากรทางการศึกษา จึงเอื้อต่อการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง อีกทั้งการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูผ่าน กระบวนการต่าง ๆ เช่น การนิเทศภายในและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ยังช่วยให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และ ทักษะในการทำงานร่วมกันมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน เมื่อผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ย่อมทำ ให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร มีความผูกพันและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้นด้วยปัจจัยด้านนโยบาย บทบาทผู้บริหาร บริบทขององค์กร และแรงจูงใจของ บุคลากรที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน จึงทำให้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครองคน บำรุงเวช และคณะ (2567) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมี ส่วนร่วมของผู้บริหาร กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเมื่อพิจารณาภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ชนาสุ มหา และอานวย ทองโปร่ง (2567) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ต่างได้รับการพัฒนาและหล่อหลอมผ่านระบบมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่มุ่งเน้นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทิศทางเดียวกัน ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ และแนวปฏิบัติในการบริหารงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การอบรม การนิเทศติดตาม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่ายหรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและปรับใช้แนวทางการบริหารงานในรูปแบบเดียวกัน ส่งผลให้แม้ระดับการศึกษาจะแตกต่างกัน แต่พฤติกรรมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกลับมีลักษณะใกล้เคียงกัน อีกทั้งบริบทของกลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิงที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่เดียวกัน มีการสื่อสาร ประสานงาน และดำเนินงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้บริหารได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมองค์กรและแนวปฏิบัติร่วมกัน จึงส่งผลให้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีความสอดคล้องกันโดยไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา ดังนั้น การที่ผลการวิจัยพบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญากร ดาดขุนทด (2566) เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ กุสุมา แสงประดิษฐ์ (2566) เรื่อง การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี พบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิง อำเภอปักธงชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานมากหรือน้อย ต่างปฏิบัติงานภายใต้กรอบนโยบาย แนวทาง และมาตรฐานเดียวกันจากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรเป็นสำคัญ จึงทำให้แนวปฏิบัติในการบริหารมีลักษณะไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศติดตาม หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นกลไกที่ช่วยถ่ายทอดแนวคิดและแนวปฏิบัติด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์แตกต่างกันสามารถเรียนรู้ ปรับตัว และนำแนวทางดังกล่าวไปใช้ได้อย่างใกล้เคียงกัน อีกทั้งบริบทของกลุ่มโรงเรียนลำพระเพลิงที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่เดียวกัน ทำให้เกิดการประสานงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยสามารถเรียนรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์มาก ขณะเดียวกัน ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากก็ได้รับแนวคิดใหม่ ๆ จากคนรุ่นใหม่ จึงเกิดการผสมผสานองค์ความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ส่งผลให้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีความสอดคล้องกัน ดังนั้น การที่ผลการวิจัยพบว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวรรณ คำเสาร์ (2566) การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ กุสุมา แสงประดิษฐ์ (2566) เรื่อง การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการดำเนินงานของสถานศึกษา
- 2) ควรสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นในการพัฒนางานของสถานศึกษา

- 3) ควรนำผลการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2) ควรศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย
 - 3) ควรใช้การวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุสุมา แสงประดิษฐ์. (2566). การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยนครราชสีมา].
- ครองคน บำรุงเวช. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชนายุสม มหา, & อำนวย ทองโปร่ง. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารนิติรัฐ, 2(4), 21–32.
- ณรงค์ศักดิ์ สังสอน และ กฤษฎา วัฒนศักดิ์. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญวรรณ คำเสาร์. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ [สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยนครราชสีมา].
- ธีระ รุณเจริญ. (2553). การบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูป. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- โนชญ์ชาญด้วยกิจ. (2553). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญากร ดาดขุนทด, & วิมลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. Education Journal of Nakhonratchasima College, 2(2), 32–44.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: פרקหวานกราฟฟิค.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. Archives of Psychology, 140, 1–55.
- Likert, R. (1961). New patterns of management. New York, NY: McGraw-Hill.
- Swansburg, R. C. (1996). Management and leadership for nurse managers (2nd ed.). Boston, MA: Jones and Bartlett.